

СТАНОВИЩЕ

от

проф. д-р Елена Каралийска-Тръпкова

НМА „Проф. Панчо Владигеров”

за дисертационния труд на

Елвира Матева

докторант редовна форма на обучение

по професионално направление **8. 3. Музикално и танцово изкуство**

към катедра **Класическо и поп и джаз изпълнителско изкуство**

при АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев”-Пловдив

с научен ръководител **проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак**

на тема

Камерно-вокален цикъл „Песни и танци на смъртта” от Модест Мусоргски – генезис и развитие на средновековните макабрени сюжети в контекста на сонорно-интонационната релация

за присъждане на образователната и научна степен **„доктор”**

На основание на решение на Факултетния съвет при Факултет „Музикална педагогика” (Протокол №3/25. 06. 2024 г.) за откриване на процедура по защита на дисертационния труд на Елвира Матева ми бяха предоставени следните материали: CV на кандидата, дисертационният труд, автореферат, справка за приносния характер на дисертацията, списък с публикации по темата.

Кратки биографични данни

Елвира Матева завършва АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” Пловдив през 1993 г. в класа по пиано на проф. Роксана Богданова. Паралелно изучава и музикална педагогика. През 1994 г. започва работа като преподавател по камерна музика и интерпретация и корепетитор на вокалните класове в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев”. Елвира Матева е носител на награди за високохудожествен акомпанимент от редица национални и международни конкурси и фестивали. През 2021 г. е отличена с Диплом за високи педагогически постижения от VIII-ия национален академичен конкурс „Йохан Себастиан Бах и неговото съвремие” – АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев” Пловдив. Елвира Матева е активен участник в концертния живот на Пловдив и други градове на страната и чужбина. Знаково е нейното първо изпълнение на произведения от Фазъл Сай в сътрудничество с турския баритон Алпер Юнлютюрк. Научно изследователските ѝ интереси са насочени към проблематиката на камерно-вокалните произведения. Реализира редица национални и международни проекти.

Елвира Матева е докторант самостоятелна форма на обучение в АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев”- Пловдив с научен ръководител проф. д-р Тони Шекерджиева-Новак.

Изборът на темата на дисертационния труд е естествено продължение на творческите търсения и изяви на докторанта като акомпанятор и педагог в сферата на камерно-вокалната музика. Представеното изследване цели да разкрие генезиса и развитието на средновековните макабрени сюжети в контекста на сонорно-интонационната релация в песенния цикъл *Песни и танци на смъртта* от Мусоргски. Актуалността на тематиката е обусловена от присъствието на цикъла в концертния живот на България. Стремещт на докторанта е чрез настоящото изследване да се постигне теоретико-практически резултат, чиято цел е запълване на празното пространство в българската музикално-изследователска литература на една от значимите творби.

Съдържание на дисертационния труд

Дисертационният труд *Камерно-вокален цикъл „Песни и танци на смъртта“ от Модест Мусоргски – генезис и развитие на средновековните макабрени сюжети в контекста на сонорно-интонационната релация* е структуриран в увод, три глави, заключение, библиография, включваща 61 заглавия, 24 интернет източници. Общият обем е 196 с., от които 177 са основен текст. Приложени са и 29 нотни примера, 8 схеми, илюстрации. В двете приложения е направен свободен превод от докторанта на поетичния текст на песенния цикъл като е отбелязана и редакторската промяна, направена от композитора. Също така е поместен превод на стихотворение от Арсений Голенищчев-Кутузов, посветено на Модест Мусоргски.

В увода **Елвира Матева** излага мотивите за избор на тема, съдържание, методи и цел на изследването, неговата актуалност и приноси.

В **Първа глава** са проследени културно- историческите предпоставки за формирането на творческата личност на Модест Мусоргски. Разгледани са особеностите на неговия иновативен музикален стил.

Във **Втора глава**, докторантът, фокусирайки се върху изследването на генезиса и развитието на средновековната първооснова на художествено-идейната сюжетност на цикъла *Песни и танци на смъртта*, както и върху откриването на близост и съзвучие със западноевропейската образност на *Танц на смъртта*, е направил културно-историческо проучване на основните средновековни макабрени сюжети и тяхното отражение в изобразителното изкуство, литературата, музиката, както и влиянието им в съвременната култура.

Трета глава е централна в изследването. В нея авторът прави обстоен музикално-структурен анализ на песните. Посочва многообразието на художествено-драматургичните задачи, поставени пред изпълнителите. Представя субективно-индивидуален превод на стихотворенията с цел осъществяване на „прецизно и задълбочено вникване в композиционното и звукоизобразително съдържание на творбата.” (с.94).

В заключението се обобщават резултатите от направеното изследване: „...*Стъпвайки на широките граници на музикално-културологичен паралел в анализа на песните, специфичното съдържание на труда очертава хоризонт за по-задълбочено конкретизиране и изследване на отделни елементи на композиционната и музикално-поетична драматургия в теоретичен и изпълнителски аспект.*” (с. 175).

Подкрепям изцяло посочените от автора приноси на дисертационния труд.

Този труд е сериозно и задълбочено изследване, синтезиращо научно-изследователската информация за камерно-вокалния цикъл *Песни и танци на смъртта*. Аналитично обобщава музикално-поетичната образност и специфичния композиторски подход към първоизточника-средновековните макабрени сюжети. Безспорно обогатява музикално-теоретичната литература в България, подпомагайки практическата реализация на гениалния шедьовър на Мусоргски.

Авторефератът е разработен коректно и съответства на съдържанието на докторската дисертация.

Научните публикации са две на брой и са свързани с проблематиката на дисертационния труд.

Поздравявам докторанта и неговия научен ръководител и убедено предлагам на почитаемото Научно жури да присъди на **Елвира Матева** образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 8. 3. „Музикално и танцово изкуство”.

15. 09. 2024 г.

проф. д-р Елена Каралийска-Тръпкова